

Zaak C-33/23

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

24 januari 2023

Verwijzende rechter:

Landesgericht Korneuburg (Oostenrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 januari 2023

Verzoekende partij in hoger beroep:

AA AG

Verwerende partijen in hoger beroep:

VM

AG GmbH

[OMISSIS]

REPUBLIEK OOSTENRIJK

LANDESGERICHT KORNEUBURG

BESLISSING

Het Landesgericht Korneuburg (rechter in tweede aanleg Korneuburg, Oostenrijk) heeft [OMISSIS] als appelrechter in de zaken

[A] van verzoekende partij [in eerste aanleg en verwerende partij in hoger beroep; hierna: „verzoeker”] V***** M*****[OMISSIS]¹ [OMISSIS] tegen verwerende partij [in eerste aanleg en verzoekende partij in hoger beroep; hierna: „verweerster”] A***** A***** AG [OMISSIS] wegens betaling van **250** EUR, vermeerderd met rente en kosten (**22 R 224/22d**), en

¹ [OMISSIS]

[B] van verzoekende partij [in eerste aanleg en verwerende partij in hoger beroep; hierna: „verzoekster”] A***** G***** GmbH [OMISSIS] tegen verwerende partij [in eerste aanleg en verzoekende partij in hoger beroep; hierna: „verweerster”] A***** A***** AG, [OMISSIS] wegens betaling van **800 EUR**, vermeerderd met rente en kosten (**22 R 10/23k**),

naar aanleiding van het hoger beroep van verweerster tegen de vonnissen van het Bezirksgericht Schwechat (rechter in eerste aanleg Schwechat, Oostenrijk)

[A] van 1 september 2022, 24 C 203/22s-7, en

[B] van 26 oktober 2022, 27 C 174/22y-9,

ter niet-openbare terechtzitting de volgende beslissing gegeven:

[I.] [OMISSIS] [voeging van de nationale procedures]

[II.] Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt krachtens artikel 267 VWEU verzocht om een **prejudiciële beslissing** over de volgende vragen:

[1] Moet artikel 3, lid 1, onder a), van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91, gelezen in samenhang met de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer van 21 juni 1999, zoals gewijzigd bij besluit nr. 2/2010 van het Comité Luchtvervoer Gemeenschap/Zwitserland van 26 november 2010, aldus worden uitgelegd dat een uit twee vluchtsegmenten bestaande vlucht die vertrekt vanaf het grondgebied van de Zwitserse Bondsstaat, met een tussenlanding op het grondgebied van een lidstaat en met eindbestemming op het grondgebied van een derde land (waarbij de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert bovendien een communautaire luchtvaartmaatschappij is), binnen de werkingssfeer van verordening nr. 261/2004 valt?

[2] Moet artikel 3, lid 1, onder b), van verordening (EG) nr. 261/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 11 februari 2004 tot vaststelling van gemeenschappelijke regels inzake compensatie en bijstand aan luchtreizigers bij instapweigering en annulering of langdurige vertraging van vluchten en tot intrekking van verordening (EEG) nr. 295/91, gelezen in samenhang met de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer van 21 juni 1999, zoals gewijzigd bij besluit nr. 2/2010 van het Comité Luchtvervoer Gemeenschap/Zwitserland van 26 november 2010, aldus worden uitgelegd dat een uit twee

vluchtsegmenten bestaande vlucht die vertrekt vanaf het grondgebied van een derde land, met een tussenlanding op het grondgebied van een lidstaat en met eindbestemming op het grondgebied van de Zwitserse Bondsstaat, waarbij de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert een communautaire luchtvaartmaatschappij is, binnen de werkingssfeer van verordening nr. 261/2004 valt?

[III.] [OMISSIS] [schorsing van de procedure]

MOTIVERING:

[I.] [OMISSIS] [verwijzing naar nationaal recht]

[II.] Verzoek om een prejudiciële beslissing

[A] **22 R 224/22d**

Feiten:

Verzoeker beschikte over één enkele bevestigde boeking voor de door verweerster op 30 juli 2020 uit te voeren vlucht OS 774, met vertrek vanaf de luchthaven van Belgrado (Servië) naar de luchthaven van Wenen (VIE) (Oostenrijk) en vlucht OS 575 van Wenen naar de luchthaven van Genève (Zwitserland).

Vlucht OS 774 van Belgrado naar Wenen werd uitgevoerd. Vlucht [OS 575] van Wenen naar Genève werd geannuleerd en verzoeker werd minder dan zeven dagen van tevoren hierover geïnformeerd. Er vond geen andere vlucht plaats. De vlucht van Belgrado naar Genève beslaat niet meer dan 1 500 km.

Per brief van 20 juli 2020 vorderde verzoeker van verweerster de betaling van 250 EUR als compensatie met 3 augustus 2020 als uiterste betaaldatum.

Hoofdgeding:

Verzoeker vorderde compensatie als bedoeld in artikel 5, lid 1, onder c), juncto artikel 7, lid 1, onder a), van verordening nr. 261/2004 ten bedrage van 250 EUR vermeerderd met rente en voerde aan dat deze verordening van toepassing is op de litigieuze vlucht.

Verweerster betwistte de vordering, verzocht om afwijzing ervan en stelde dat de passagier niet is vertrokken van een luchthaven die gelegen is op het grondgebied van een lidstaat waarop het Verdrag van toepassing is. Tevens was de eindbestemming geen luchthaven van de Europese Unie. Aangezien verordening nr. 261/2004 niet van toepassing is, heeft de passagier geen recht op compensatie.

Bij het **bestreden vonnis** veroordeelde het Bezirksgericht Schwechat verweerster tot betaling van 250 EUR vermeerderd met rente alsmede tot betaling van de proceskosten. In juridisch opzicht beoordeelde de rechter de hierboven weergegeven – deels onbetwiste, deels volgens nationaal procesrecht [§ 501, lid 1,

Zivilprozessordnung (Oostenrijks wetboek van burgerlijke rechtsvordering)] niet voor beroep vatbare vastgestelde – feiten kort gezegd aldus dat verordening nr. 261/2004 op grond van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer van 21 juni 1999, gewijzigd bij besluit nr. 1/2006 van het Comité Luchtvervoer Gemeenschap/Zwitserland (zoals formeel gewijzigd bij besluit nr. 2/20102 van 26 november 2020) ook van toepassing is op de litigieuze vlucht. Verweerster heeft niet aangevoerd dat er sprake is van buitengewone omstandigheden of dat alle redelijke maatregelen zijn getroffen. Om die reden heeft verzoeker recht op de gevorderde compensatie.

Het **hoger beroep** dat verweerster tegen deze uitspraak heeft ingesteld strekt ertoe de bestreden beslissing wegens een onjuiste juridische beoordeling aldus te wijzigen dat de vordering geheel wordt afgewezen, subsidiair wordt verzocht om vernietiging van de bestreden uitspraak.

Verzoeker concludeert tot verwerping van het hoger beroep.

De verwijzende rechter moet als appelrechter in tweede en laatste instantie uitspraak doen over verzoekers recht.

[B] 22 R 10/23k

Feiten:

De passagiers L***** N***** en S***** C***** beschikten over één enkele bevestigde boeking voor de door verweerster op 8 september 2019 uitgevoerde vlucht OS 568, met vertrek vanaf de luchthaven van Zürich (Zwitserland) naar de luchthaven van Wenen (VIE) en vlucht OS 899 van Wenen naar de luchthaven van Marrakesh (Koninkrijk Marokko).

Vlucht OS 568 van Zürich naar Wenen liep vertraging op waardoor de passagiers de aansluitende vlucht OS 899 misten en meer dan drie uur later op hun eindbestemming aankwamen. De vlucht van Zürich naar Marrakesh beslaat meer dan 1 500 km (en niet meer dan 3 500 km).

De passagiers hebben hun rechten op compensatie als bedoeld in artikel 7 van verordening nr. 261/2004 (via A***** Ltd uiteindelijk) aan verzoekster gecedeerd die deze cessie heeft aanvaard.

Verzoekster heeft verweerster tevergeefs gesommeerd tot betaling van compensatie ten bedrage van in totaal 800 EUR.

Hoofdgeding:

Verzoekster vorderde de toekenning van compensatie als bedoeld in artikel 5, lid 1, onder c), juncto artikel 7, lid 1, onder b), van verordening nr. 261/2004 ten bedrage van 800,-- vermeerderd met rente en voerde aan dat deze verordening van toepassing is op de litigieuze vlucht.

Verweerster betwistte de vordering, verzocht om afwijzing ervan en stelde dat de passagiers niet zijn vertrokken van een luchthaven die gelegen is op het grondgebied van een lidstaat waarop het Verdrag van toepassing is. Tevens was de eindbestemming geen luchthaven van de Europese Unie. Aangezien verordening nr. 261/2004 niet van toepassing is, hebben de passagiers geen recht op compensatie.

Bij het **bestreden vonnis** heeft het Bezirksgericht Schwechat verweerster veroordeeld tot betaling van 800,- EUR vermeerderd met rente alsmede tot betaling van de proceskosten. In juridisch opzicht beoordeelde de rechter de hierboven weergegeven – deels onbetwiste, deels volgens nationaal procesrecht (§ 501, lid 1, Zivilprozessordnung (Oostenrijks wetboek van burgerlijke rechtsvordering)) niet voor beroep vatbare vastgestelde – feiten kort gezegd aldus dat verordening nr. 261/2004 op grond van de overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer van 21 juni 1999, gewijzigd bij besluit nr. 1/2006 van het Comité Luchtvervoer Gemeenschap/Zwitserland (zoals formeel gewijzigd bij besluit nr. 2/20102 van 26 november 2020) ook van toepassing is op de litigieuze vlucht. Verweerster heeft niet aangevoerd dat er sprake is van buitengewone omstandigheden of dat alle redelijke maatregelen zijn getroffen. Om die reden heeft verzoekster recht op de gevorderde compensatie.

Het **hoger beroep** dat verweerster tegen deze uitspraak heeft ingesteld strekt ertoe de bestreden beslissing wegens een onjuiste juridische beoordeling aldus te wijzigen dat de vordering geheel wordt afgewezen, subsidiair wordt verzocht om vernietiging van de bestreden uitspraak.

Verzoekster concludeert tot verwerping van het hoger beroep.

De verwijzende rechter moet als appelrechter in tweede en laatste instantie uitspraak doen over verzoeksters recht.

Prejudiciële vragen:

[1] Primaire voorwaarde voor het recht van de verzoekende partijen op compensatie als bedoeld in artikel 7, lid 1, onder a), van verordening nr. 261/2004 is dat de litigieuze vluchten binnen de werkingssfeer van deze verordening vallen.

[2] Volgens artikel 3, lid 1, van verordening nr. 261/2004 is deze verordening van toepassing

- a) op passagiers die vertrekken vanaf een luchthaven die gelegen is op het grondgebied van een lidstaat waarop het Verdrag van toepassing is; of
- b) op passagiers die vertrekken vanaf een in een derde land gelegen luchthaven naar een luchthaven op het grondgebied van een lidstaat waarop het Verdrag van toepassing is, tenzij zij bepaalde voordelen of compensatie hebben ontvangen en

bijstand hebben gekregen in dat derde land, indien de luchtvaartmaatschappij die de vlucht in kwestie uitvoert, een communautaire luchtvaartmaatschappij is.

[3] In de onderhavige gevallen liggen noch de plaats van vertrek noch de eindbestemming van de vlucht in een lidstaat van de Europese Unie. In zaak [A] ligt de plaats van vertrek op het grondgebied van een derde land en de plaats van aankomst op het grondgebied van de Zwitserse Bondsstaat. In zaak [B] ligt de plaats van vertrek op het grondgebied van de Zwitserse Bondsstaat en de plaats van aankomst op het grondgebied van een derde land.

Deze benadering is gebaseerd op de huidige rechtspraak van het Hof die inhoudt dat rechtstreeks aansluitende vluchten bestaande uit twee of meer vluchten die in het kader van één enkele boeking zijn aangekocht één geheel vormen voor het krachtens verordening nr. 261/2004 aan passagiers toekomende recht op compensatie, wat betekent dat bij de beoordeling van de toepasselijkheid van verordening nr. 261/2004 moet worden gezien naar de aanvankelijke plaats van vertrek en de eindbestemming van die rechtstreeks aansluitende vluchten (arresten van 11 juli 2019, České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, punt 16; 12 november 2020, KLM Royal Dutch Airlines, C-367/20, EU:C:2020:909, punt 19; 24 februari 2022, Airhelp, C-451/20, EU:C:2022:123, punt 26, en 6 oktober 2022, flightright GmbH, C-436/21, EU:C:2022:762, punt 23). De omstandigheid dat de luchthaven van de tussenlanding in een lidstaat gelegen is heeft niet als gevolg dat verordening nr. 261/2004 van toepassing is (arrest van 24 februari 2022, Airhelp, C-451/20, EU:C:2022:123, punt 41).

[4] De op 21 juni 1999 gesloten overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Zwitserse Bondsstaat inzake luchtvervoer (hierna: „LVO”) stelt voor de overeenkomstsluitende partijen regels vast op het gebied van de burgerluchtvaart (artikel 1 LVO). In de aanhef ervan staat dat de overeenkomstsluitende partijen zich bewust zijn van het geïntegreerde karakter van de internationale burgerluchtvaart en verlangen dat de voorschriften voor het intra-Europese luchtvervoer worden geharmoniseerd.

Hoofdstuk 1, artikel 1, lid 1, LVO definieert het doel van de overeenkomst als vaststelling voor de overeenkomstsluitende partijen van de regels op het gebied van de burgerluchtvaart.

Volgens artikel 2 LVO zijn de bepalingen van deze overeenkomst en haar bijlage van toepassing voor zover zij betrekking hebben op het luchtvervoer of op aangelegenheden die rechtstreeks verband houden met het luchtvervoer en die in de bijlage bij deze overeenkomst zijn vermeld.

Artikel 23, lid 1, LVO bepaalt dat de overeenkomst geen afbreuk doet aan het recht van iedere overeenkomstsluitende partij om, in overeenstemming met het beginsel van non-discriminatie en de bepalingen van deze overeenkomst, haar wetgeving betreffende een vraagstuk waarop deze overeenkomst van toepassing is eenzijdig te wijzigen.

Artikel 32 LVO stelt vast dat de bijlage bij deze overeenkomst daarvan een integrerend deel vormt.

In de zin van deze overeenkomst wordt in de bijlage gesteld dat waarin de daarin gespecificeerde besluiten verwijzingen bevatten naar lidstaten van de Europese Gemeenschap, of een eis betreffende een verband met laatstgenoemde, deze verwijzingen, voor de toepassing van de overeenkomst, gelden als eveneens van toepassing op de Zwitserse Bondsstaat, of op de eis van een verband met de Zwitserse Bondsstaat.

Bij besluit nr. 1/2006 van het Comité Luchtvervoer Gemeenschap/Zwitserland van 18 oktober 2006 (zoals formeel gewijzigd bij besluit nr. 2/2002 van 26 november 2010) is de LVO (o.a.) in zoverre gewijzigd dat in punt 6 van de bijlage verordening nr. 261/2004 is opgenomen (in plaats van de inmiddels opgeheven verordening nr. 295/91).

De verwijzende rechter neigt om die reden tot de opvatting dat reeds de bewoordingen en het duidelijke doel van de LVO bevestigen dat verordening nr. 261/2004 ook op het grondgebied van Zwitserland onbeperkt van toepassing is.

[5] De burgerlijke rechter van het kanton Basel-Stadt (Bazel, Zwitserland) beroept zich evenwel op artikel 15 LVO, dat enkel vervoersrechten verleent voor trajecten tussen Zwitserland, enerzijds, en de Europese Unie anderzijds, en voor trajecten binnen de Europese Unie, en is van oordeel dat verordening nr. 261/2004 enkel in deze omvang kan worden toegepast (beslissingen van 11 maart 2011, V.2010.1734, en 15 mei 2012, V.2012.213).

Volgens de verwijzende rechter moet hiertegen worden ingebracht dat artikel 15 LVO betreffende de wederzijdse verlening van vervoersrechten slechts één aspect van de gehele overeenkomst vormt dat geen enkel herkenbaar verband houdt met de toekenning van passagiersrechten.

[6] Daarentegen is het Zwitserse Bundesamt für Zivilluftfahrt (BAZL) (federale autoriteit voor burgerlijke luchtvaart, Zwitserland) kennelijk van mening dat, ongeacht de luchtvaartmaatschappij, verordening nr. 261/2004 in ieder geval van toepassing is op alle vluchten die vanaf Zwitserland vertrekken (www.bazl.admin.ch/bazl/de/home/gutzuwissen/fluggastrechte.html). Dit zou dan – in casu in zaak [A] – ook moeten gelden voor alle vluchten die Zwitserland als eindbestemming hebben, wanneer is voldaan aan de andere voorwaarden van artikel 3, lid 1, onder b), van verordening nr. 261/2004.

De verwijzende rechter gaat uit van het volgende:

- de luchtvaartmaatschappij die beide vluchtsegmenten in kwestie uitvoert – verweerster – is een communautaire luchtvaartmaatschappij;

- de ontvangst van compensatie in het derde land heeft tot gevolg dat er geen rechten meer kunnen worden ingeroepen, wat volgens de algemene beginselen door de luchtvaartmaatschappij die de vlucht uitvoert, verweerster, zou moeten worden gesteld en bewezen. Verweerster heeft dit echter niet als verweer aangevoerd.

[6] Ook het (Duitse) Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke zaken, Duitsland; hierna: „BGH”) was van oordeel in zijn prejudiciële verwijzingen van 9 april 2013 (X ZR 105/12) en 22 juni 2021 (X ZR 15/20) – waarin het ging om de toepasselijkheid overeenkomstig artikel 3, lid 1, onder a), van verordening nr. 261/2004 – dat door de bepaling van de LVO dat de verordening geldt voor het grondgebied van Zwitserland, ook vluchten die vanaf het Zwitserse grondgebied vertrekken en een derde land als bestemming hebben binnen de werkingssfeer van de verordening vallen.

Het BGH heeft dienaangaande geconcludeerd dat de bij besluit nr. 2/2010 door het Comité inzake Luchtvervoer vastgestelde nieuwe bijlage bij de luchtvervoersovereenkomst onder het tweede streepje bepaalt dat wanneer in deze bijlage gespecificeerde besluiten verwijzingen bevatten naar lidstaten van de Europese Gemeenschap of de Europese Unie, deze verwijzingen, voor de toepassing van deze overeenkomst, gelden als eveneens van toepassing op Zwitserland. Artikel 3, lid 1, van verordening nr. 261/2004 zou derhalve mogelijk aldus moeten worden toegepast dat, wanneer de plaats van vertrek van een vlucht of, wanneer de luchtvaartonderneming in de Europese Unie of in Zwitserland gevestigd is, de plaats van aankomst in Zwitserland is gelegen, zulks volstaat om rechten te doen gelden uit hoofde van deze verordening. Een dergelijke uitlegging van de luchtvervoersovereenkomst en haar bijlage is niet alleen in overeenstemming met de bewoordingen, maar ook met de in de aanhef van deze overeenkomst geformuleerde doelstelling, de voorschriften voor het intra-Europese luchtvervoer, met inbegrip van het luchtvervoer boven het grondgebied van Zwitserland, te harmoniseren. Aldus moeten de luchtvaartmaatschappijen in Zwitserland onder dezelfde voorwaarden kunnen opereren als die in de lidstaten van de Europese Unie, en zijn zij ook verplicht dat te doen. De bedoeling is dat de consumenten en klanten van de luchtvaartmaatschappijen dezelfde kwaliteitsstandaard in Zwitserland aantreffen en dus ook tegenover deze ondernemingen in Zwitserland dezelfde rechten kunnen doen gelden als in de lidstaten van de Europese Unie, en dat de luchtvaartmaatschappijen hunnerzijds aan dezelfde mededingingsvoorwaarden onderworpen zijn. Daarmee valt moeilijk te verenigen dat verordening nr. 261/2004 alleen van toepassing zou zijn op passagiers die op het grondgebied van Zwitserland een vlucht nemen naar een luchthaven van de Europese Unie.

[a] De ten aanzien van zaak X ZR 105/12 ingeleide prejudiciële procedure (C-259/13) is echter doorgehaald in het register van het Hof.

[b] De met de onderhavige prejudiciële verwijzing verband houdende tweede prejudiciële vraag in de ten aanzien van zaak X ZR 15/20 ingeleide prejudiciële

procedure (C-436/21) hoefde gelet op het antwoord op de eerste prejudiciële vraag niet door het Hof te worden behandeld.

[7] Een prejudiciële verwijzing van het Amtsgericht Hannover (rechter in eerste aanleg Hannover, Duitsland) (C-3/15) die de toepassing van artikel 3, lid 1, onder b), van verordening nr. 261/2004 op een vlucht vanaf een derde land naar Zwitserland betrof, is eveneens doorgehaald in het register van het Hof.

[8] De behandeling van de prejudiciële vraag is voor de verwijzende rechter noodzakelijk om definitief te kunnen oordelen over het hoger beroep. Hij gaat ervan uit dat er geen sprake is van een *acte clair*.

Indien het Hof de prejudiciële vragen bevestigend beantwoordt, zijn de vorderingen van de betrokken verzoekende partijen op compensatie gegrond. Verweersters hoger beroep zou in dat geval moeten worden verworpen. Beantwoordt het Hof deze vragen ontkennend, dan zijn de vorderingen van de betrokken verzoekende partijen ongegrond. Verweersters hoger beroep zou in dat geval gegrond moeten worden verklaard en de vonnissen in eerste aanleg zouden moeten worden gewijzigd in die zin dat de vorderingen worden afgewezen. De beantwoording van de prejudiciële vragen is daarom noodzakelijk voor de beslissingen van de verwijzende rechter.

[III.] [OMISSIS] [verwijzing naar nationaal recht]

Landesgericht Korneuburg, [OMISSIS]

Korneuburg, 24 januari 2023

[OMISSIS]